

lige, om de skulde blive forkaſtede. Der er jo ogsaa et Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket denne Bestemmelse maatte være væsentligt afgjørende. Dersom man nemlig siger, at Gode-eieren, ved saaledes at fastsætte Prisen, ikke bringer det til Andet end at komme til at besidde Gaarden som Fæstegaard, saa er den Indrømmelse, der gøres ham, ikke saa stor, men, skal han, ved at sætte Prisen, som han vil, kunne erhverve Gaarden til fuldkommen fri Eendom, til Sammenlægning f. Ex., som Ministeren syntes at tyde hen paa, saa kunde det i visse Perioder være den allerfarligste politiske Foranstaltning, som der kunde gribes til. Har ikke den ærede Minister seet i vort Naborige Staane — det er ikke saa mauge Aar siden —, at hele Bondebefolkningen der var nær ved at komme i Opstand, fordi der paa en heel Deel Godser blev sammenlagt et ikke ringe Antal Bøndergaarde til større Avlsbrug. Nu vil man sige: Ja, men det viste sig siden, at alle de Godebestidere, som forsøgte derpaa, idetmindste for deres Personer, gif tilgrunde ved dette Forsøg, og efterhaanden have bragt de Andre til at standse dermed; men vilde det være rigtigt, og vilde det især fra Regjeringens Side være klogt at opmuntre til en Fremfærd, som kunde have en saadan Følge? Lad en Foranstaltning af den Art falde sammen med en bevæget Tid i Europa, medens den i vort Naboland faldt sammen med den dybeste Fred og Ro, vil saa Følgen deraf blive, at disse sammenlagte Godser blive ved at hænge sammen og betales høit? Jeg troer, at Virkningen vil blive den modsatte.

Naar jeg saa indtrængende anbefaler dette Forslag, eller et lignende Forslag, saa er det langt mindre i Bondens end i Statens Interessé, og navnlig i Gode-eiernes Interessé. Det er af den yderste Vigtighed, hvorledes et forholdsviis saa ringe

Antal Personer som dem, hvorom der her er Spørgsmaal, bliver stueret ligeoverfor en bestandigt mere og mere ilde stille Befolkning. Naar den ærede Minister siger: Ja, men vi maae tage Forholdene, som de ere, vi kunne ikke klage over, at, naar Priserne i det Hele stige, maa Fæstet og Landgildet ogsaa stige, saa har den ærede Minister Ret deri; men vi have Lov til at fordré, at den almindelige Lovgivning gøres gjældende i Dette som i Andet. Al Hazardcontract er efter Lovgivningen forbuden; men det er en Hazardcontract, naar en Indfæstning drives saaledes op, at, dersom den Paagjældende dør Dagen efter, han har gjort Bud, saa er Han og Hans aldeles ødelagte. Saalænge det nuværende Indfæstningsvæsen bestaaer paa den nuværende Maade, bestaaer det som Noget, der ellers ikke er tilladt i Loven. En Mand, siger man, har Lov til at handle frit, og han maa vide, hvad han indlader sig paa; men lægger den ærede Minister ikke Mærke til, i hvor mangfoldige andre og meget mindre vigtige Tilfælde man hæmmer Personers Frihed, for at de skulle undgaae at staae, ikke dem selv, men deres Familie og det Almindelige igjennem den. Der er en anden Bei, som her kunde betrædes. Dersom den ærede Minister traadte frem og sagde: En Lov som denne kan den nuværende Regjering ikke gaae ind paa, men Regjeringen skal være villig til at bringe en Lov frem, som bringer al Hazard ud af den Fæstelovgivning, som vi nu have, — Fæstelovgivningens nuværende Hazard ligger især i to Gjenstande, den ene er Indfæstningen, og den anden er den Tilstand, hvori en Enke befinder sig, naar hendes Mand dør, — saa saae vi idetmindste, at der var en Villighed til at skaffe Sikkerhed paa den ene Side og ingen absolut Tilbøielighed til eensidigen — thi der er Eensidigheden — at forsøgte den anden Sides Sag.